

SZÉKESFEJÉRVÁR.

Társadalmi hetilap.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt. 50 kr.

Bérmintetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért igtattatik be.
Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész.
Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) ezimzendőik; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klöckner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Az irodalmi házalás ellen.

Minden kor erkölcsi emelkedettségének, ugyszintén erkölcsi süllyedésének hőmérője az irodalom, mert az irodalom termékei mint, tükrök mutatják az utókornak, mily gondolkozásmódjuk volt az előző kor egyéneinek az erkölcsiségét illetőleg.

Az irodalom egyszersmind alapját képezi a történelemnek és ha azok, kik a jelen időben az irodalommal foglalkoznak, hazugságot mernek írni a történelem alkotóinak, mint élő embereknek, mennyivel inkább meg fogják csálni a jövő nemzedéket, a kik csak az irodalom útján szerzhetnek tudomást elődeik viselt dolgairol és erkölcsi tisztaságairól.

Az irodalom végre, tükre a kor műveltségi állapotának. Mint mi, elődeink — ugy a jövő nemzedék a mi — szellemi tehetségeinket, irodalmi munkáinkból fogják megítélni. És méltán! mert az irodalom tere az, a hol a jövő nemzedék részére igyekszik minden igaz tagja nemzetének lerakni és biztosítani a szellemi kincseket.

Ezen nemzeti szellemi hagyaték az, — melyből a jövő nemzedék, vagy utólni, vagy tisztelni tanulja meg elődeit.

Végre pedig az irodalom az, melyből a jövő nemzedék kell, hogy lelkesedve merítsen iránnyt pályája kezdetén.

Azért, ha valamely nemzet életében oly nagy-mérvű erkölcsi süllyedés jön elő, mint a magyar nemzetben jelenleg, az kihat még a jövő nemzedék erkölcsére is. És ez az irodalom útján történik.

A magyar nemzet jelen erkölcsi szegénysége felett lehetetlen csudálkozva fel nem kiáltanunk: hol vetted a példát jelenedhez süllyedő nemzetem!

Mert a magyar nemzet egész előéletében nem volt észlelhető hasonló erkölcsi romlás.

Mint hogy azonban hasztalan jajveszékelnünk e felett; mert ezen már a legnagyobb kétségbeesés sem segíhet, — legjobb lesz, ha hozzá fogunk nemzetünk életkértének tisztogatásához.

E kertből kikell irtanunk minden gyomot, minden vadoncz nemesítését kell czélul tűznünk, — s végre a meglevő nemes plánták ápolását tartani legfőbb feladatunknak.

En mint szegény, egyszerű napszámosa az irodalomnak, bár szeretnék minden jelzett irányban működni, mint hogy azonban gyenge erőm, ha mérlegelem, ugy találok, hogy csak a legközönségesebb foglalkozásokra vagyok képes t. i. gyomirtásra, melylyel eddig is foglalkoztam, tehát maradok a magam mesterségénél, azt tartván szem előtt, hogy minden ember hasznos tagja a társadalomnak, ki a magára vállalt munkájának csak némileg is megfelel.

Eme kevés előző után térjünk szakmánkra, a gyomirtásra. — Kezdjük el azonnal a Budapestben hetenként egyszer megjelenő „Lámpás” című gnylapon. Ezen lapot, — melynek minden sora a nép ámitására van irányozva, az egész vállalat pedig a nép filléreinek kizsákmányolására czéloz, egypár hó óta árulgatják városunkban. Leginkább a szegényebb osztály vásárolja, s ebből nyeri szellemi táplálékát. Házzól-házra hordják e ponyvalapot s nincs senki, ki ezen irodalmi házalás megszüntetéséről, — illetőleg ennek orvoslásáról gondoskodnék! Népünk unaestetikus izlését igazolja azon körülmény, hogy a „Lámpás”-ból hetenként 300—400 példányt árusítanak el városnkban.

Széles Magyarorszáiban városunk egyedül bő-

velkedik irodalmi specialitásokban; míg Budapestben csak két magyar humorisztikus lap existálhat, s e két lapot nem maga a főváros, hanem az egész ország olvasó közönsége tartja fenn; — addig városunk maga három humosztikusnak nevezett lappal rendelkezik, melyek mindegyike helyi érdekekkel foglalkozik. Hogy meg van mindegyiknek saját olvasóközönsége, s hogy a pártolás sem hiányzik náluk, igazolja az is, hogy mind a három elczlap saját erejéből áll a talpán. Amnyi igaz, hogy műveltségi állapotunkat, irodalmi tehetségeinket, erkölcsi tisztaságunkat, szomorú fényben világítják az eféle „Lámpás”-ok és helybeli hasonló, melyek irodalmunk gnyjára és városunk szegényére terjesztik a szellemi világosság helyett a szellemi setétséget. És ezen lapokat, melyek társadalmunk fekélyét képezik, házzól-házra árulgatják. Ezen irodalmi házalók kiirtásáról kell gondoskodnunk, csak ugy lehet megtisztítani levegőnket azon salaktól. Az lenne legegyszerűbb és legbiztosabb orvoslása a bajnak, ha e szörnnyermékek házalását lehetne beszüntetni; akkor egymásután adnák be a kulcsot, mert csakis házalásból tartják fenn magokat.

Közönségünk van hivatva e házalás beszüntetésére, ne fogadja el e korcs termékeket, ne oivassa s ne pártolja azokat, akkor megszűnik létezők. Városuknak nem nagy diszére vannak s inkább homályt hoznak, mint fényt culturalis viszonyainkra.

Felhívás

a 27 évvel ezelőtt az erdélyi hadjáratban hősi halállal elesett **PETŐFI SÁNDORNÁK** az ő egyik legjobb barátja, egyik legelső pártfogója **Vahot Imre** által Szé-

TÁRCZA.

Végtelenség.

— Eredeti beszély. —

Irta: Ifju Filó Lajos.

„Dr. Bárdy Elemér, köz- és váltóügyvéd.”

A tűzbe azokkal a „joggyakornok” féle névjegyekkel!

— Hála az egék urának, önálló, független ember lettem. Megtisztítottam elvégre lelkem minden iskolaportól. Hiába, a ki házasonni akar, annak élni is kell már tudni. Aztán ez a cím mindjárt hizelegni fog az én kis mennyasszonyomnak.

— De most hát vegyünk elő egy ilyen újabb hangzású névjegyet!

S azzal írni kezdett:

„Uram!

Mialatt fél Magyarországot beutaztam, hat hét telt el, s én hiszem, hogy azóta már ön könnyű sebéből felgyógyult; van szerencsém önt emlékeztetni egy újabb tartozására.

Ön ugyanis egy tökét adott nekem: szavakban s én azt most szeretném kamatosztól visszaszolgáltatni. A felvételi kiegyenlítés azonban alighanem egy koporsóba fog kerülni önnek.”

— Vigye el ezt a levelet János! miközben azt lepecsételé — Sajóvári Béla urhoz. — Tudja na, a kin egy kis sebészi mütétet hajtottam végre az érfüzesben.

Elemér is vette kalapját, pálcáját és menni akart.

— Halk kopogás.

— (No, ez ugyan jókor jön.) Tessék! (Ha már itt van, hát csak hadd jöjjön. — Hát ha incattus lesz?)

— A biz a! — Ámori Béla.

— Ah Isten hozott kedves Bélám.

— Téged hozott kedves barátom! Én kószáltam ide-oda.

— Ügyvédi vizsgát tettem barátom; csak nem kell megbánnom?

(— Szegény fiu; alighanem.)... Ügyvédi vizsgát? Hat hétig, Kis-Kikindán? meg tudj' Isten hol?

— Nagy bátyám Erdélyben halálán volt, s ott kelle lennem betegágyánál. Majd, miután fellábadt, birtokait utaztuk be együtt, s egyszersmind rendeztem ügyeit.

— Kaptad távsürgönyöm Budapestben?

— Budapestről már négy hete eljöttem.

Béla szorongott. (— Hogy adjam már tudtára a szegénynek!)

— Azt hiszem nagy mulasztást nem követtem el. A mennyegző bizonyos feltételek mellett, mint tudod, ugyis csak egy év multán határozottat el megtartani. A vőlegény már itthon van. Van szerencsém magamat bemutatni: Doktor Bárdy Elemér, köz- és váltóügyvéd. — S ezzel tréfás komolyan meghajtá magát.

(— Árva gyerek! Még trétál is!)

— De igaz, nem utazott tegnap valahová Emilia vagy az én kis Mariskám?

— Utazott biz az mind a kettő? Hogy-hogy? kérdé?

— Nem? No én szinte meg mertem volna esküdni, hogy az én kis Mariskám megy veled a Bécsbe

sietve gyorsvonaton. De a mi vonatunk már akkor elindult, mikor azt a csodálatos képmást ott Péteresenél beszállani láttam...

— A te kis Mariskád? Barátom, én csodálom a te nagy és nemes lelkedet?

— „Az én kis Mariskám?...” Lélek-csodálás? De hát mi van abban, hogy én egy kis angyalt az örülésig szeretek?

— Ah, barátom! Ez nagyszerű jellem! Ez nem köznapi lélek! Én a rajongásig becsüllek — szeretlek!...

— De, én megvallom, nem értelek. Szól aggodó mosolylyal s erőltetett könnyedséggel Elemér.

(— Bár ne értenéd meg azt se majd, a mit most mondok.)

A feleletadásban az öreg János szavai gátolták meg.

— Nagy uram! szól a visszatérő szolga, belépve csöndes kopogtatással és egész illedelemmel, miután már egy „szerencsés jó aláz'szolgáját” kivánt — Sajóvári ur tegnap óta nincs otthon. Azt mondta Lánccosné asszonyság, hogy egy hónapi lakbért nem fizetett, fizetés fejében egy ángliusz frakkját, még egy darab talpalmi való stiblit hagyott a nyakán.

(— Azóta talán Bécsben vannak! — dünnyögő halkan Béla.)

— No majd számolunk vele, akárhol is legyen. Ezt nem hagyjuk annyiba.

(— Alighanem a másvilágon csapjátok ti már meg azt a számadást.)

Az öreg szolga kidöcögött.

— Kedves Elemérem! szól Béla felállva ünnepelesen — légy készen a legszomorubb hirre; igen, mert ez szomorubb a halálnál, a sirnál.

kisfejérvárott a „Magyar királyhoz“ címzett vendéglő nagytermében 1. 1876-ik évi október 26-án, csütörtökön megtartandó felolvasási szavazati és zenészi emlékünnepe pártolására.

Helyárak: Elsőrendű számított szék 50 kr. — Másodrendű ülőhely 40 kr. — Állóhely 30 kr. Kezdet 1/6-kor, vége 7 órakor.

Alólrt engedve a több oldalról tett nyilvános felhívásoknak s a lapok buzgó sürgetéseinek, legnépesebb, legmagyarosabb, leglánglelkűbb s épen azért legnépszerűbb lantos költőnk, Petőfi Sándor remek művei, élete s rejtélyes halála nagyobb részint eddig még ismeretlen új adatok nyomán egy kerekded egészé összehallgató *há jellemrajzát* saját tapasztalataim, mélyebb tanyulmányaim, vele történt személyes érintkezéseim, szorosabb irodalmi viszonyaink folytán szabatosan, s a hozzáállól legszabadabb szellemben dolgoztam ki, — nem felületesen, nem elhamarkodva, hanem hosszabb érett megfontolás — s folytonos javítgatással

És most ötdöször Székesfejérvárott, magyar hazánk egykori fővárosában, — hol a Petőfi lánglelkével annyira egybeforradt tiszta magyar elem és szabad szellem a legnagyobb mérvben van képviselve, szándékozom azt felolvasni a következőkben és műsorozattal.

1. *Megnyitól zenészi előadás.*

2. *Petőfi Sándor emléke.* (inkább jellem, mint életrajz.) I. szakasz. — Petőfi összes költeményeinek magasabb felfogása, hű és önálló jellemzése. — Petőfi mint ember, mint testestül, lelkestül magyar ember, — mint a romlatlan magyar nép leghíresebb képviselője, mint a maga nemében páratlan költői egyéniség. — P. legelső pártfogói. — A magyar irók közt kiket kedvelt Petőfi legjobban? — P. diadalutazása a hazában s vidékről beküldött s prózában írt utazási levelei. — Nem viszonzott szerelmi ábrándjai. — P. mint színész, mint színmű- és regényíró, mint saját verseinek elszavalója — P. és az izraelita származású, genialis magyar zeneszerzőnk, Rózsavölgyi, a mi ugynevezett Márkus bácsink. — Petőfinak végre mégis feltalált szerelmi eszményképe, holdagsága és regényes rösülése. stb.

3. *Zenészi előadás és szavazat.*

4. II. Petőfi az 1848-iki marcziusi napokban. — P. mint forradalmi költő, szaváló. — P. és a szabadszelleme fővárosi magyar izraeliták. — P. esküvője a szabadság istennőjével, s egyszersmind eljegyzése a halállal. — P. összehörrenése az öreg Vörösmartyval mint ovates politikussal. — P. elhagyja a polgári pályát, beáll a honvédek sorába, de azért kardja mellett lantját még erősebben, a szabadságharcz tüzeben még lelkesítőbben pengeti. — P. mint Bem apó kedvelt tábori költője, titkára, szarmyságe. — P. 1849-ik elején szabadságot nyer Bentől visszatérni nejéhez és fiához Budára. — Az én utolsó találkozásom Petőfivel Budavár ostroma alatt. — Ez alkalommal telt kedélyes visszaemlékezéseink. — P. előérzete közelgő halála, s a csatamezőn leendő elvézése iránt. — Bem és Petőfi diadalmi bevonulása a vajdahunyadi várba. — Bem apotheosise (istenítése) Petőfinak e várban rögtönzött legutolsó költeménye által. — P. dicső halála — Szemtanúi hányfélekép regélik azt el s melyik érdemel köztülök legtöbb hitelt? — Hol rejlik hát tulajdonképen a mi Petőfi Sándorunk sirja?

Béla! Elrémítesz! A trófát, tudod, hogy nem szeretem.

— Nem tréfa! s azzal szomorom lecsüggeszté fejét mellé.

— Nos, szólj az Istenért.

— Különbem neked már nem szabad, hogy ez fájjon, mert te vagyis a *Mariska* kezét kéretted meg; azután meg, a mint esküszöl, *egyedül őt szereted.*

— Tehát Emilia...

— Igen, Emilia tegnap... megszökött!... Sajóvári Bélával.

— Ah, ez borzasztó csapás reátok! A fájdalom, a szegény! — — —

Béla megszorítá Elemér kezét — ez aztán jellem! Még csak egy átkot sem dörg, még csak egy rágás sem szalad végig az izmain. S jajongás helyett a mi fájdalomunkról beszél... Ez csodálatos, — ez nagy lélek!

— Látom, hogy neked a törsturás nem árt, itt az utolsó, ez kardvágás; álld ki ezt is oly szerencsésen, mint az előbbit! S ezzel Emilia levelét át nyújtá olvasás végett.

„Kedves drága szüleim!

Elemér megcsalt, hűtlen lett hozzám! (hogy értsem ezt; én, Emiliához hűtlen!) Megölte azt, a kit szeretett, azért, hogy feltámassza azt, a kit azzal ölt meg, hogy nem szerette! (Pogány egy homályos dog!) Én áldozat vagyok. De igyekszem a kést kihuzni a szívemből. Begyógyítja még ezt a csök. — Sajóvári Béla engem szeret, s — kárpótlásul az elvesztett álmokért — megtanulom őt szeretni. — Bocssatok meg szegény leányotoknak. Emilia...

(Vége következik.)

5. *Zenészi és szavazati előadás*

6. III. Petőfi műveinek varázshatása különösen 1848 és 49-ben az összes magyar népre és honvédségre. — P. a világirogalomban. — Kik voltak P. műveinek ismertetői, apostolai a külföldön, s e tekintetben kiknek tartozik legnagyobb köszönettel és hálával a magyar nemzet? — A leghíresebb külföldi műbírák, költők és művészek, különösen a legnagyobb német népköltő Heine, és a legnagyobb francia népköltő, Béranger ítéletei P. költészetére felől. — P. apotheosise.

7. *Befejezésül zenészi előadás.*

E hosszas sorozattól ne ijedjen meg a t. közönség, mert biztosíthatom arról, hogy ez emlékiratom csak nagyobb munkám rövid kivonata, korántsem lesz az száraz, pedáns és untató, hanem férfiakat és hölgyeket egyaránt érdekli, kedélyes, tanulságos és mulattató felolvasás, mely a zenészi és szavazati előadásokkal együtt legföljebb 2 órányi időtartamot veendő igénybe.

S vajlon mi végből teszem én ezen körutazás? — Mert hazánk magyar városainak nemzetünk irányadó nagyjai, büszkeségei iránt még hálásabb kegyedlettel vannak eltelve, s mert Petőfinak az ország minden részében elszelelt személyes ismerői, volt bá társaitól minél több új adatot kívánok s remélek szereznii, gyűjteni művem teljesebb tökéletesebb kiegészítéséhez. — Miért is hazafiu bizalommal hívom föl mindazokat, a kik még többet is tudnak Petőfiről mint én, felolvasom után sziveskedjenek közölni velem a birtokukban levő hiteles adatokat.

Különösen Székesfejérvár azon jobb szellemű magyar városaink elsőrendű sorában foglal helyet, melynek lelkes értelmes közönsége minden szépet jót és hazafias czélú dolgot felkarol, pártolásra méltat.

Mindezeknél fogva hazafiu bizalommal s tisztelttel hívom fel nagy költőnk minden rendű és osztályú lelkes barátait és barátait az általam s velem együtt megtartandó *Petőfi-emlékünnepe* szives pártfogására.

Felolvasásaim tiszta jövedelemét nemcsak a Petőfi, de majd minden jelesebb, érdemesebb magyar honfi és honleány rövid élet- és jellemrajzát magában foglaló *emlékirataim önálló kiadására* fogom fordítani.

Ha én még férfikorem legszebb virágában Petőfi lánglelke világra szóló dúságdag kincseinek terjesztése, szaporítása s talán megmentésére is tettem valamit, ugy most férfikorem alkonyán az ő nagy és szabadszelleme is baráti viszonzásul új életet s erőt adand nekem arra nézve, hogy sok jeles hazafi által már előlegesen is pártolt történelmi becsű *emlékirataim* nagy halmazának gondosan megválogatott kivonatát melőbb befejezhessem, s hálás tisztelettel hagyassam azt örökül az én dicső magyar nemzetemnek!

Vahot Imre.

A fejmegyei sárrétség öntözése.

(Vége.)

7. A víz mennyiségét tekintvén, a felső vizek a csóóri víz beszakadásáig az egész vízfogás 1/4-edébe, ezen alól 1/2-adába, székesfejérvári árok vizei felébe vétetvén; e szerint a csóóri árok beszakadásán felül 4, azon alól 3, a Galya vizén 2 s az egyesített vízfogáson egy 24 óra fog egy napba vétetni; megjegyeztetvén, hogy ezen arány a malom csatorna beszakadásán alól ismét változást szenved.

8. A fizetésre nézve megállapított, hogy a fejmegyei csatornák fentartási költségeinek 2/3-adát, 2000 frtot fizessék, a mi a 7. pontban körülírt arány szerint lesz egymásközt felosztandó.

9. A vízfogás idejét az érdekelt felek maguk állapítják meg.

10. A zilipek megnyitása, — a felesleg víz elvezetése, a csatorna fentartása vagy a hajózási közlekedés tekintetéből, — a Nádor-csatorna társaság által elrendelhető.

11. A ki időn kívül vagy rend ellenére elfogja a vizet, vagy azt az érdekelték tudtán kívül, vagy a közös megállapodás ellenére ereszti, 100 forint bírságot fizet, mely minden 24 órányi önkényes elfogás következtében megkétszerezetik. Ez összeg szóbeli eljárás utján szedhető be.

12. Ugyanígy szedhetők be a járulékok, valamint a vízfogások jó karban tartására szükséges összegek is.

Az itt elsorolt megállapodások alapján megalkult Láng Nádor lánki tisztartó elnöke mellett a fejmegyei sárréti öntöző társaság, a mely azóta valódi áldást hozott a vidékre, habár csak lassanként képes előrehaladni részint egyesek indokolatlan vonakodása, részint s leginkább a hiányos vízi törvények miatt, a melyek t. i. nem intézkednek arról, hogy ily öntöző társaságoknál a többség határozata kötelező legyen a vonakodó kisebbségre nézve is; különösen akkor, ha az a többiek rovására különben is részesül az öntözés jótéteményében, s mégsem akar a költségekhez haszon-aránylag járulni. Így pl. a csikvári vagy szabad-baththyáni uradalom (Baththyány Imre örökösének birtoka) valamint Sár-Pentele (g. Széchenyi uradalmá) nemcsak nem akar az öntözés költségeihez járulni, bár réjtük szintén részesül öntözésben a szomszédos rétek elárasztása alkalmával, sőt még azzal a téves és alaptalan állítással igyekeznek vonakodásukat takargatni, hogy nekik a víz még inkább kárt okoz, pedig fekvésük is kedvezőbb az öntözésre, mint a töb-

bieké. Annál bámulatosabb ez a vonakodás ily intelligens, előkelő uradalmak részéről, a kiknek az ilyenben de bármi más üdvös gazdasági stb. vállalatok előmozdításában is jó példával kellene előljárni, annál indokolatlanabb és csodálatosabb — ismétlem — ez a vonakodás akkor, a midőn kis birtokosoktól sőt, egyszerű földművesekből álló községek is csatlakoztak az öntöző társasághoz. Talán az illető vonakodó uradalmak tisztsége nem képes arra a magaslatra emelkedni, hogy a rétöntözés elvitáztatlan nagy hasznát belássa, vagy talán kicsinyes, személyes érdekek szerepelnek itt is, mint sok más üdvös vállalat megbuktatásánál. Mindenesetre nagyon jó volna, ha az illető nagybirtokos urak saját maguk szereznének erről kellő tudomást s ne engednék azt, hogy e nagy közgazdasági jelentőségű kezdeményezés fejlődését egy pár gazdatiszt akadékoskodása megbénítsa.

Nem hagyhatom még szó nélkül azt sem, a mi szintén gátolja ezen öntözés előbbre haladását, vagy legalább is elkedvetleníti az illető birtokosokat, kik e tekintetben már is annyi áldozatot hoztak, hogy a mostan folyó kataszteri becslések alkalmával nem voltak tekintettel arra, hogy a réteket — hogy úgy szóljak — csak az öntözés tartja a lelket, a mi nélkül sivar, terméketlen pusztá volna az egész, s mégis ugy osztályozták, mintha már a természettől s nem áldozatok árán volna ily termékeny. A törvénynek gondoskodnia kellene arról, hogy az ily talajjavítások még inkább némi kedvezményekben részesíttessenek, nem az, hogy épen a javítás következtében nagyobb adóval rovatnak meg. Mert akkor bajosan fog a gazdaközönség bármily talajjavításba, különösen öntözések kivételébe fogni, ha arra van kilitása, hogy a tetemes beruházási költségek mellé ráadásul még nagyobb adóval is róják meg.

A mi ezek után magát az öntözés illeti, az a lehető legegyszerűbb árasztás. A Nádor-csatorna vizét ugyanis tavasszal és ősszel zugók segítségével annyira felduzzasztják, hogy az elöntse az ártért, vagy legalább annak egy részét. Ily zugó van összesen 7, s egyenként 3000 frtba kerül. Nagy baj az, hogy a Nádor-csatorna annak idejében lecsapolás végett készült, tehát a sárrétek legmélyebb vonalán vezetett; most aztán nagyon természetes, hogy ebben nem lehet a vizet annyira felduzzasztani, hogy az csak kissé magasabban lekvő rétekre is elhatoljon, legföljebb szivárgás útján jut e helyekre némi nedvesség, minthogy a talaj nagyon porhanyó humus, sőt itt-ott tözegek. A víz elég iszapos, s így a rétet eléggé megtermékenyíti; csak az a baj, hogy leginkább csak tavasszal lehet öntözni, mert ősszel már nincs e czéha elegendő víz, sőt nyáron sokszor alig van a Nádor-csatornában pár centiméternyi víz.

Épen ezért csélszerűnek tartanám, ha a Nádor-csatornából annak valamely magasabb pontján egy öntözésatorna vezetettnek ki, a mely aztán természetesen sokkal nagyobb terület dominálhatna; ez esetben a víz megosztása következtében nem volna kitéve a tavasi áradásoknak sem; a mi a rétekek rendszeres árkokkal való ellátását, szóval a rendszeres öntözést nagyon meghiúsítja. Így pl. a mult évben a szent-mihályi uradalomban mintegy 30 holdnyi rétet berendeztek műöntözésre s az idei tavasi árvíz az egész költséges berendezést semmivé tette. Czélszerű volna továbbá a malomcsatorna vizét vagy legalább annak egy részét felhasználni a rétek öntözésére s erre nézve talán lehetne a malomtulajdonosokkal oly megállapodásra jutni, hogy azok bizonyos megfelelő kárpótlás mellett a malomcsatorna vizét az öntöző társaság rendelkezésére alábocsátanák, legalább tisztítása alkalmával.

A Nádor-csatorna mentén Fejmegyében Ladánytól Czeczéig, mintegy 2000 — 2500 holdnyi rét részül árasztól öntözésben — a mint már említém is — a lehető legrövidebb módon. Az így öntözött rétek termése általában véve igen csekély, mert nem igen megy föbbre, holdanként 1 1/2 — 2 métermázsánál, jobb években 2 1/2 — 3 métermázsá. Ez azonban mégis meg lehetős jó eredmény, ha tekintetbe vesszük azt, hogy öntözés előtt ezen rétek nem adtak holdanként 1/4 — 1/2 métermázsánál több szénatermést. Különbem meg kell jegyezmem, hogy ezen öntözés még most is csak a kezdeményezés stádiumában van, s ha az illető birtokosokban lesz kellő erély és buzgalom, meg vagyok róla győződve, hogy idővel a sárréti öntözés igen szép eredményeket lesz képes felmutatni, s követendő példa gyanánt lesz oda állítható azoknak, a kik hasonló viszonyok között szintén foganatosítani óhajtják a földöntözés áldásos és üdvös műveletét. *Gonda Béla.*

Naptárak 1877-ik évre.

A „Franklin-Társulat“ magy. irod. intézet által Budapestén épen most küldettek be szerkesztőségünknek következő közkezdésségre részesülő, csinosan és pontosan kiállított, s a legnagyobb gonddal szerkesztett 1877-ik évre kiadott naptárak.

István bácsi naptára vagyis családos házigazdáknak és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földművelőknek való képes kalendárium 1877-ik közövre. — Alapítá Majer István, szerkeszti Köhalmi Klimstein József tanár. Közleményekkel Perger Lajos, Kövér József, Zibrinyi Géza, Varga, Tóthfalusi Béla, Maszlaghy Ferencz, Somogyi,